

EDIȚIE ÎN LIMBA ROMÂNĂ

توضیح کلام شیخنا
ابن عثیمین

Despre scuza ignoranței

Clarificarea cuvintelor
lui Ibn ‘Uthaymīn

‘Abd Allāh ibn Zayd al-Musallam

INSTITUTUL TAWHID
tawhid.ro

‘Abd Allāh ibn Zayd al-Musallam

Clarificarea cuvintelor lui Ibn ‘Uthaymīn

Despre scuza ignoranței

توضیح کلام شیخنا ابن عثیمین

Despre scuza ignoranței

Traducere: Institutul Tawhid

Institutul Tawhid

România · 2026

Titlul original: توضیح کلام شیخنا ابن عثیمین
Ediție în limba română
Institutul Tawhid · <https://www.tawhid.ro>

Cuprins

1	Introducere	1
2	Primul principiu	2
3	Al doilea principiu	3
4	Al treilea principiu	5
5	Al patrulea principiu	6
6	Al cincilea principiu	7
7	Referințe și surse	17

Datele ediției românești

Dintre elevii Shaykhului Muḥammad ibn Ṣāliḥ al-ʿUthaymīn — Allah să aibă milă de el — pe care l-a însoțit mai mult de douăzeci de ani.

Cadru didactic în Departamentul de Uṣūl al-Fiqh al Facultății de Sharīʿah și Studii Islamice, Universitatea Qassim; specialist în Uṣūl al-Fiqh și doctor în Uṣūl al-Fiqh, titlu obținut la Universitatea Islamică Imam Muḥammad ibn Saʿūd.

Traducere română revizuită prin confruntarea directă a textului arab cu traducerea engleză furnizată; acolo unde formulările diferă, textul arab este tratat ca text de bază.

1 Introducere

În numele lui Allah, Cel Milostiv, Îndurător

Toată lauda Îi aparține lui Allah, Stăpânul lumilor. Pacea și binecuvântările fie asupra celui mai ales dintre profeți și trimiși, Profetul nostru Muḥammad, asupra familiei sale și a companionilor săi, asupra tābi‘în-ilor și asupra celor care îi urmează cu binefacere până în Ziua Judecății. Și Allah să reverse asupra lui pace din belșug.

În continuare:

Ca răspuns la ceea ce s-a spus despre Shaykhul nostru, marele savant Muḥammad ibn Ṣāliḥ al-‘Uthaymīn — Allah să coboare asupra lui mila Sa și să-i înalțe rangul —, și anume că îi scuză, din cauza ignoranței, pe oamenii kufr-ului și shirk-ului, spun, cerând ajutorul lui Allah:

Marele nostru Shaykh — Allah să-i sfințească sufletul și să-i lumineze mormântul — nu a contrazis ceea ce au urmat Salafii și nici ceea ce au urmat imamii da‘wah-ului dintre savanții și shaykhii săi, precum și shaykhii shaykhilor săi. Allah Preaînaltul să aibă milă de ei toți și să ne alăture lor, împreună cu profeții, cei sinceri, martirii și cei drepecți. Principiile lor în această chestiune sunt limpezi, fără urmă de neclaritate sau obscuritate, asemenea soarelui în plină zi; ele se întemeiază pe principiile Ahl al-Sunnah wa-l-Jamā‘ah și pe ceea ce au urmat Profetul ﷺ și companionii săi. Ei nu le-au schimbat și nu le-au înlocuit. Mai degrabă, oamenii rătăcirii și ai inovației, precum Murji‘ah și alții, sunt cei care și-au făcut din ignoranță imam, iar din fanaticism model; nu au nici cunoaștere, nici cumpătare, ci doar pretenția de cunoaștere, patimă și stârnirea fitnelor.

Așadar, înainte de a explica vorbele Shaykhului nostru, este necesar să expunem câteva principii asupra cărora nu există divergență:

2 Primul principiu

Scuza datorată ignoranței se aplică în orice chestiune a religiei: în chestiunile de cunoaștere și în cele practice, în ‘aqīdah și în altele. Acest lucru este stabilit prin texte și prin consens, fără îndoială.

Allah Preaînaltul spune: *„Și Noi nu pedepsim până când nu trimitem un Mesager.”*

Și spune: *„Mesageri vestitori și avertizatori.”*

Și spune: *„Pentru ca oamenii să nu mai aibă niciun argument împotriva lui Allah după venirea mesagerilor.”*

Iar Profetul ﷺ a spus:

„Niciun evreu sau creștin nu va auzi de mine și apoi nu va crede în mine, fără ca Allah să-l introducă în Foc.”

Și există multe alte texte care nu sunt ascunse.

3 Al doilea principiu

Este un principiu bine cunoscut, pe care nimeni nu îl ignoră, că ignoranța este de două feluri: ignoranță în lipsa posibilității de a învăța — iar aceasta este, prin consens, un motiv de scuză — și ignoranță în prezența posibilității de a învăța — iar aceasta nu este un motiv de scuză, tot prin consens. Shaykhul nostru ne-a explicat de multe ori acest principiu în termeni asupra cărora nu există îndoială. Dintre cuvintele sale:

„Ignoranța este de două feluri: o ignoranță pentru care omul este scuzat și o ignoranță pentru care nu este scuzat. Cea care izvorăște din neglijență și nepăsare, deși există un motiv care impune învățarea, nu este scuzată, fie că este vorba despre kufr sau despre păcate.

Iar cea care izvorăște din contrariul acestui lucru — adică omul nu a neglijat, nu a fost nepăsător și nu a existat ceva care să-l determine să învețe, încât nici măcar nu i-a trecut prin minte că acel lucru este interzis — pentru aceasta este scuzat.

Dacă este socotit dintre cei ai Islamului, aceasta nu îl vatămă; iar dacă este socotit dintre cei ai kufrului, atunci este kāfir în această lume. Însă în Viața de Apoi, potrivit opiniei mai puternice, situația sa îi revine lui Allah: dacă se supune, intră în Paradis, iar dacă nu se supune, intră în Foc.

Prin urmare, cel care a crescut într-un ținut deșertic îndepărtat, unde nu există savanți, și căruia nu i-a trecut prin minte că un anumit lucru este interzis ori că un anumit lucru este obligatoriu, este scuzat.”¹

Prin aceasta, Shaykhul nostru, marele savant, a precizat criteriul ignoranței pentru care omul este scuzat, prin cuvintele sale: *„nu a neglijat, nu a fost nepăsător și nu a existat ceva care să-l determine să învețe, încât nici măcar nu i-a trecut prin minte că acel lucru este interzis; atunci este scuzat”*. Expresia sa *„nu a existat*

1 Majmū‘ Fatāwā wa Rasā’il al-‘Uthaymīn (7/35).

ceva care să-l determine să învețe” este un aspect pe care mulți dintre cei care cercetează chestiunea îl scapă din vedere atunci când încearcă să-i înțeleagă forma și exemplele, care uneori pot deveni obiect de discuție și cercetare.

Cu toate acestea, principiul este limpede în fundamentarea chestiunii: situația unei asemenea persoane este precum situația celui la care nu a ajuns dovada mesajului profetic. De aici provine și ceea ce unii au înțeles, anume că Shaykhul i-ar scuza pe adoratorii mormintelor. El se referea însă la această situație și la altele asemănătoare: la cel care nu a neglijat și în a cărui inimă nu s-a ivit nici măcar cât greutatea unui fir de praf vreun motiv care să-l determine să învețe că fapta sa este shirk și kufr. Spun: unul ca acesta este asemenea Ahl al-Fatrah — celor la care nu a ajuns mesajul profetic. Unuia ca acesta nu i-a ajuns dovada mesajului profetic.

Notă importantă

Fiecare dintre cele două stări ale ignoranței are numeroase forme și exemple. Unele cazuri particulare pot fi obiect de ijtihād între savanți: unii îl scuză pe individ, iar alții nu. Însă regula de bază și fundamentarea ei sunt acceptate. Acest lucru va deveni mai limpede la al patrulea principiu.

4 Al treilea principiu

Trebuie știut — iar asupra acestui lucru nu există, de asemenea, dispută — că dintre cuvintele savanților unele sunt limpezi și explicite, fără nicio dificultate, iar altele pot admite mai multe sensuri. De cele mai multe ori, cel lipsit de pricepere sau cel în a cărui inimă există deviere urmează exprimările susceptibile de mai multe sensuri și le lasă pe cele clare. Fără îndoială, aceasta este una dintre rădăcinile greșelii și izvoarele rătăcirii.

5 Al patrulea principiu

Aceasta este o chestiune subtilă, în care au alunecat pași și s-au rătăcit înțelegeri, fie intenționat, fie neintenționat. Este vorba despre exemplele pe care marii savanți și imamii le folosesc atunci când explică principii.

Așa cum este stabilit în știința Uṣūl al-Fiqh și în fundamentarea regulilor, aplicarea unui exemplu la o regulă și la un principiu ține de verificarea aplicabilității regulii la cazul concret (taḥqīq al-manāṭ). În cele mai multe cazuri, exemplul nu este perfect delimitat și nici identic în fiecare detaliu cu ceea ce intenționează savantul. De aceea se spune: „*Exemplul nu este obiect de obiecție.*” Tocmai acest lucru îi face pe mulți dintre cei a căror înțelegere este slabă să se agațe de exemplul dat de savant și să uite — sau să ignore — principiul și regula pe care acesta le-a stabilit.

Al cincilea principiu

Din această fundamentare și precizare se desprind mai multe diferențieri:

A. Diferența dintre chestiunile ascunse și cele evidente

Nu există îndoială că această diferențiere se întemeiază pe problema posibilității de a cunoaște sau a lipsei acestei posibilități. De pildă, posibilitatea de a cunoaște poate exista în cazul unei chestiuni evidente, dar nu și în cazul uneia ascunse. Iar caracterul evident sau ascuns este relativ: ceea ce pentru savantul care dă exemplul este evident poate fi ascuns pentru altcineva. La fel stau lucrurile și în privința înțelegerii celor care ascultă sau citesc.

B. Diferențierea dintre ‘aqīdah și celelalte chestiuni

Unii savanți fac o astfel de diferențiere deoarece principiile și bazele ‘aqīdah sunt evidente, nu ascunse, pentru cel la care a ajuns dovada mesajului profetic. Situația diferă de cea a numeroaselor chestiuni de drept islamic, care, din pricina multitudinii lor și a necesității de ijtihād, pot fi adesea ascunse. Totuși, și în ‘aqīdah pot exista chestiuni subtile care necesită ijtihād și cercetare.

C. Diferența dintre ceea ce este cunoscut în mod necesar ca făcând parte din religie și ceea ce nu este astfel cunoscut

Cele spuse mai sus cu privire la clarificare și fundamentare se aplică și acestei diferențieri.

D. Diferența dintre fundamente (uṣūl) și ramuri (furū‘)

Prin „*fundamentele religiei*” se poate înțelege ceea ce este cunoscut în mod necesar din religie ca fiind obligatoriu sau interzis. Aici intră fundamentele ‘aqīdah, precum și temeliile hotărârilor practice, cum sunt stâlpii Islamului și interdicțiile evidente. În mod obișnuit, acestea sunt chestiuni clare; totuși, ele pot fi ascunse pentru cineva care a crescut în deșert sau în regiunile îndepărtate ale Africii și în locuri asemănătoare.

E. Diferența dintre necredinciosul original (kāfir aṣlī) și apostat (murtadd)

Această diferențiere este legată, în fundament și explicație, de ceea ce a fost prezentat anterior, întrucât apostatul a crescut inițial printre musulmani.

F. Diferența dintre cel care trăiește printre necredincioși și cel care trăiește printre musulmani

Aproape de diferențierea precedentă este și aceasta: cel care trăiește printre musulmani și apoi pretinde că nu a știut că un anumit lucru este interzis sau că reprezintă shirk poate, în realitate, să invoce doar o simplă pretenție de ignoranță.

G. Diferența dintre afirmație și cel care o rostește

Această diferențiere revine la un alt principiu: posibilitatea de a învăța sau lipsa ei. Cel care rostește o afirmație poate fi scuzat, deși afirmația sa ori fapta sa este, în sine, shirk și kufr. De aceea se face diferența între afirmație sau faptă și persoana care o rostește ori o săvârșește.

H. Chestiunea centrală: adoratorii mormintelor

Aceasta este chestiunea centrală și cea mai importantă a întregii discuții. Ea este și cauza pentru care mulți oameni se agață de cuvintele unui savant potrivit căroră o asemenea persoană este scuzată sau nu este scuzată.

Este vorba despre adoratorii mormintelor care nu au avut pe nimeni care să-i îndrume și la care nu a ajuns dovada mesajului profetic, astfel încât nici măcar nu le-a trecut prin minte că ceea ce fac este shirk. Ei au comis shirk din ignoranță, nu din încăpățănare. Ignoranța lor revine, așadar, la prima împărțire: este o ignoranță existentă în ciuda posibilității de a învăța sau în lipsa acestei posibilități?

Prin urmare, atunci când unii savanți scuză o astfel de persoană, iar alții nu o scuză, trebuie cercetat tipul ignoranței acestui mushrik: era dintre cei care puteau să învețe sau nu? La aceasta a făcut referire Shaykhul nostru, marele savant și jurist Muḥammad ibn Ṣāliḥ al-ʿUthaymīn — Allah Preaînaltul să aibă milă de el și să-l așeze în întinderea Paradisului Său — când, vorbind despre o formă de ignoranță în care nu există

posibilitatea de a învăța, a spus: „*nu a existat ceva care să-l determine să învețe, încât nu i-a trecut prin minte că acel lucru este interzis*”.

Shaykhul a repetat adesea acest principiu, inclusiv atunci când a explicat afirmații ale imamilor de dinaintea lui care li s-au părut dificile unor oameni. De pildă, explicând cuvintele imamului mujaddid — Allah să-i sfințească sufletul și să-i lumineze mormântul — din cartea sa Kashf al-Shubuhāt:

„*Dacă ai înțelege că omul poate cădea în kufr printr-un cuvânt pe care îl rostește cu limba sa și că îl poate rosti fiind ignorant, iar totuși nu este scuzat prin ignoranță...*”

Shaykhul nostru a spus: „*Nu cred că Shaykhul — Allah să aibă milă de el — respingea scuza prin ignoranță, decât în cazul în care persoana a fost nepăsătoare prin abandonarea învățării; de pildă, aude adevărul, dar nu-i acordă atenție și nu învață. Un astfel de om nu este scuzat prin ignoranță.*”²

Cu toate acestea, Shaykhul nostru — Allah Preaînaltul să aibă milă de el — considera extrem de puțin probabil să existe cineva care să ignore cu adevărat shirk-ul major. Acesta este un punct foarte important, deoarece clarifică principiul amintit: asemenea persoane nu sunt scuzate, fiindcă aici ignoranța există împreună cu posibilitatea de a învăța, cu excepția unor situații rare, precum cineva care a crescut într-un deșert foarte îndepărtat sau în regiunile izolate ale Africii, după cum a menționat Shaykhul. Poate fi vorba de unul căruia nu i-a trecut deloc prin minte această chestiune și care nu a avut pe nimeni să-l avertizeze, să-l învețe și să-i explice că fapta sa este shirk; dimpotrivă, oamenii din jurul lui îl întăresc și îl confirmă în shirk-ul său, iar el nu a auzit niciodată cealaltă poziție, nici măcar într-o formă distorsionată.

Shaykhul nostru — Allah Preaînaltul să aibă milă de el — considera și credea că acela care săvârșește shirk major, îndreptând un tip de adorare către altcineva decât Allah, ori comite kufr major în privința rubūbiyyah-ului Său — precum cel care crede că există un creator în afară de Allah — este mushrik și

2 Fatāwā Nūr ‘alā al-Darb (4/85).

kâfir prin kufr major, care îl scoate din religie. El nu este dintre musulmani. Evreii și creștinii, precum și orice persoană care nu a intrat în religia Islamului, sunt necredincioși. Cel care nu îl declară kâfir pe un asemenea om sau se îndoiește de kufr-ul lui este, la rândul său, kâfir asemenea lui. Shaykhul aplica verdictul de kufr asupra persoanei înseși, în mod individual, deși nu hotăra în privința ei că este cu certitudine în Paradis sau în Foc.

De asemenea, el considera — Allah Preaînaltul să aibă milă de el — că acela care cere ajutor de la cei din morminte și de la morți și le îndreaptă un tip de adorare este el însuși mushrik și nu trebuie numit musulman. A-l numi musulman reprezintă ignoranță și rătăcire. Iar cel care trăiește printre musulmani și aude pe cineva explicându-i că fapta lui este shirk și kufr, apoi pretinde că nu a știut, invocă o pretenție mincinoasă și inventată; aceasta nu este acceptată și el nu este scuzat prin ea.

Shaykhul considera că scuza prin ignoranță recunoscută de Shari‘ah înlătură verdictul și pedeapsa, însă nu înlătură denumirea și nu o schimbă, oricare ar fi cauzele. Tot astfel, există o diferență între ignoranța datorată neputinței și ignoranța celui care se întoarce de la adevăr deși are capacitatea de a învăța. Acestea și multe altele, pe care aceste câteva pagini nu le pot cuprinde, reprezintă poziția savanților săi, a savanților Ummah-ului și ai da‘wah-ului și a imamilor religiei, de la Companioni până în zilele noastre. Fatwa-urile sale în această privință sunt atât de numeroase și concordante încât nu le pune la îndoială decât un ignorant sau un om cu intenții rele, stăpânit de patimă. Iar Allah este Cel care călăuzește.

„Orice om care Îl invocă pe altcineva în afară de Allah a comis shirk major față de Allah, shirk care îl scoate din religie...”³

„Orice om care Îl invocă pe altcineva în afară de Allah sau cere ajutor altcuiva decât Allah într-o chestiune pe care nu o poate împlini decât Allah — Măreț și Preaînalt — este mushrik și kâfir. El nu este walî al lui Allah, chiar dacă pretinde aceasta; dimpotrivă, pretenția sa că este walî al lui Allah, în lipsa tawhîd-ului, credinței

3 Al-Qawl al-Mufid ‘alâ Kitâb al-Tawhîd (1/174).

*și taqwā, este o pretenție mincinoasă, care contrazice adevărata walāyah.*⁴

„Cel care Îl invocă pe altcineva în afară de Allah — Măreț și Preaînalt — pentru un lucru pe care nu îl poate face decât Allah este mushrik și kāfir, indiferent dacă cel invocat este viu sau mort.

Dacă însă cheamă o persoană vie pentru ceva ce aceasta poate face, de pildă: «Cutare, hrănește-mă!» sau «Cutare, dă-mi să beau!», nu este nimic greșit în aceasta.

Dar dacă îl cheamă pe un mort sau pe cineva absent pentru ceva asemănător, atunci este mushrik, deoarece mortul sau absentul nu poate face un asemenea lucru. Faptul că îl invocă arată că el crede că acesta are o anumită putere de a dispune în univers; prin aceasta devine mushrik.⁵

*„Dacă face ʿawāf în jurul mormântului intenționând să-l adore pe cel îngropat acolo, așa cum cel care face ʿawāf Îl adoră pe Allah, atunci acesta este, fără îndoială, shirk major.”*⁶

Shaykhul a fost întrebat: „Unii oameni, atunci când sunt cuprinși de greutate, spun: «O, Muḥammad!», «O, ‘Alī!» sau «O, ʿJilānī!».

Care este verdictul?”

El a răspuns: „Dacă intenția lor este să-i invoce pe aceștia și să le ceară ajutor, atunci ei sunt mushrik prin shirk major care îi scoate din religie.”

*„Însă, dacă a fost nepăsător, a abandonat învățarea și clarificarea, nu este scuzat. De pildă, i se spune că fapta lui este kufr, dar el nu verifică și nu cercetează; atunci nu este scuzat.”*⁸

*„Nu orice persoană despre care spunem că este scuzată prin ignoranță este scuzată în orice situație. Dacă a fost nepăsătoare și a apărut un motiv care cere căutarea cunoașterii, atunci trebuie să caute cunoașterea până când cheștiunea îi devine limpede...”*⁹

4 Fatāwā Arkān al-Islām (2/107).

5 Sharḥ Thalāth al-Uṣūl — Ibn ‘Uthaymīn (p. 35).

6 Sharḥ Kitāb al-Ḥajj min Ṣaḥīḥ al-Bukhārī (p. 42).

7 Majmū‘ Fatāwā wa Rasā’il al-‘Uthaymīn (2/163).

8 Majmū‘ Fatāwā wa Rasā’il al-‘Uthaymīn (2/126).

9 Jalaṣāt Ramaḍāniyyah (3/10).

„Este posibil ca acest ignorant să fi fost nepăsător: nu a întrebat și nu a cercetat. Din acest punct de vedere, îl socotim răspunzător de obligația care îi revenea, deoarece a părăsit ceea ce îi era obligatoriu să învețe.

Dar dacă nu a existat nicio nepăsare din partea lui și, pur și simplu, era complet neștiutor, nu cunoștea nimic despre aceste chestiuni și nici nu îi trecea prin minte că ele ar fi interzise sau ceva asemănător, atunci această răspundere este înlăturată de la el.

De aceea, Profetul ﷺ nu i-a poruncit celui care și-a împlinit rugăciunea în mod greșit, fără liniștire în ea, să repete rugăciunile pe care le făcuse înainte.”¹⁰

„Însă, dacă acest ignorant a fost nepăsător în a învăța, nu a întrebat și nu a cercetat, atunci chestiunea trebuie analizată.

Cei care sunt ignoranți cu privire la ceea ce îl face pe om kāfir sau păcătos sunt de două feluri. Unii nu au fost nepăsători; în mintea lor nu exista decât convingerea că acea faptă este permisă. Aceștia sunt scuzați, dar sunt chemați la adevăr. Dacă persistă după ce adevărul le-a fost clarificat, li se aplică verdictul pe care îl impune această persistență.

Dar dacă omul aude că un lucru este interzis ori că duce la shirk, însă îl tratează cu ușurință sau se trufește, atunci nu este scuzaat prin ignoranță.”¹¹

*„Din nefericire, în unele țări musulmane există oameni care cred că un anumit om îngropat într-un mormânt — fie că trupul lui a rămas, fie că pământul l-a mistuit — poate aduce folos sau vătămare ori poate dăruia copii unei femei care nu poate avea copii. Aceasta — Allah să ne păzească — este shirk major care scoate din religie...”*¹²

„Cel care crede că, alături de Allah, există un creator sau un ajutător este mushrik. Cel care crede că altcineva în afară de Allah merită să fie adorat este mushrik, chiar dacă nu îl adoră; dacă îl

10 Fatāwā Nūr ‘alā al-Darb (10/18).

11 Majmū‘ Fatāwā wa Rasā’il al-‘Uthaymīn (2/127).

12 Al-Qawl al-Mufid ‘alā Kitāb al-Tawhīd (1/121).

adoră, situația este și mai gravă. Iar cel care crede că Allah are un egal sau ceva asemenea Lui în Numele Sale este mushrik...”¹³

„Shirk-ul este de două feluri: shirk major, care scoate din religie, și un shirk mai mic decât acesta.

Shirk-ul major este orice formă de shirk pe care Legiuitorul a numit-o astfel și care presupune ieșirea omului din religia sa. De pildă, a îndrepta ceva dintre actele de adorare către altcineva decât Allah — Măreț și Preaînalt — precum să se roage altcuiva decât Allah, să postească pentru altcineva decât Allah sau să sacrifice pentru altcineva decât Allah.

Tot dintre shirk-ul major este și a-l invoca pe altcineva în afară de Allah — Măreț și Preaînalt —, precum a-l invoca pe cel din mormânt sau a-l invoca pe unul absent ca să-l salveze dintr-o situație pe care nu o poate rezolva decât Allah — Măreț și Preaînalt. Tipurile de shirk sunt cunoscute din ceea ce au scris oamenii de cunoaștere.”¹⁴

„Există, în regiunile îndepărtate ale Africii și în alte locuri, oameni care nu cunosc nimic despre Islam. Dacă mor, nu spunem că sunt musulmani, nu facem rugăciunea funerară asupra lor și nu cerem milă pentru ei, deși dovada nu a fost stabilită asupra lor. În această lume îi tratăm potrivit aparenței; în Viața de Apoi, situația lor îi revine lui Allah.”¹⁵

„De asemenea, în unele țări musulmane există oameni care se roagă, plătesc zakāh, postesc și fac Ḥajj, dar, în același timp, merg la morminte, se prosternează înaintea lor și se pleacă în fața lor. Aceștia sunt necredincioși, nu sunt oameni ai tawḥīd-ului și nicio faptă de-a lor nu este acceptată.

Aceasta este una dintre cele mai primejdioase situații pentru societățile musulmane, deoarece negarea a ceea ce este adorat în afară de Allah nu înseamnă aproape nimic pentru ei. Aceasta se datorează ignoranței lor și neglijenței savanților lor, deoarece omul de rând nu învață decât de la savantul său. Însă unii oameni

13 Al-Qawl al-Mufid ‘alā Kitāb al-Tawḥīd (1/497).

14 Fiqh al-‘Ibādāt (p. 68).

15 Majmū‘ Fatāwā wa Rasā’il al-‘Uthaymīn (9/381).

— Allah să ne păzească — sunt savanți ai statului, nu savanți ai religiei.”¹⁶

Shaykhul — Allah să aibă milă de el prin harul și generozitatea Sa — a fost întrebat:

„Este omul scuzat prin ignoranță în chestiunile de tawhîd?”

El a răspuns:

„Scuza prin ignoranță este valabilă în tot ceea ce ține de religia prin care robul Îl adoră pe Domnul său. Allah — Slăvit și Preaînalt — spune: *«Noi ți-am revelat ție, așa cum i-am revelat lui Nūḥ și profeților de după el»*, până la cuvintele Sale: *«Mesageri vestitori și avertizatori, pentru ca oamenii să nu mai aibă vreun argument împotriva lui Allah după venirea mesagerilor.»*

Și Allah Preaînaltul spune: *«Și Noi nu pedepsim până când nu trimitem un Mesager.»*

Și spune: *«Allah nu rătăcește un popor după ce l-a călăuzit, până când nu îi face limpede de ce trebuie să se ferească.»*

Iar Profetul ﷺ a spus:

«Pe Cel în Mâna Căruia se află sufletul meu! Niciun evreu sau creștin din această comunitate nu aude de mine, apoi nu crede în ceea ce am adus, fără să fie dintre oamenii Focului.»

”

Textele în această privință sunt numeroase. Așadar, cel care este ignorant nu este tras la răspundere pentru ignoranța sa, indiferent de chestiunea religiei în care se află această ignoranță. Însă trebuie să știm că, printre cei ignoranți, există unii la care se găsește un anumit tip de încăpățănare: li se amintește adevărul, dar ei nu îl cercetează și nu îl urmează; dimpotrivă, rămân pe ceea ce au urmat shaykhii lor și oamenii pe care îi respectă și îi urmează. În realitate, unul ca acesta nu este scuzat, deoarece i-a ajuns din dovadă cel puțin atât cât să-i trezească o nelămurire care îl obligă să cerceteze, pentru ca adevărul să-i devină limpede.

Situația sa este asemenea celor pe care Allah i-a descris prin cuvintele: *„Noi i-am găsit pe părinții noștri urmând o cale, iar noi,*

16 Al-Qawl al-Mufid ‘alā Kitāb al-Tawhîd (1/150).

*pe urmele lor, suntem călăuziți.*¹⁷

Notă importantă

Orice exprimare din fatwa-urile Shaykhului care pare problematică trebuie raportată la afirmațiile sale clare și decisive. Printre acestea se află ceea ce unii au înțeles din cuvintele Shaykhului nostru — Allah Preaînaltul să aibă milă de el —, anume că i-ar scuza prin ignoranță pe adoratorii mormintelor. Eu nu am găsit de la el o afirmație explicită transmisă în acest sens și nici nu l-am auzit spunând aceasta în perioada în care am studiat cu el, perioadă care s-a apropiat de douăzeci de ani. Aceasta este doar înțelegerea lor a cuvintelor sale.

Allah Preaînaltul să-i călăuzească, să lumineze pentru noi și pentru ei căile îndrumării și să ne țină departe de căile pieirii. Cuvintele sale trebuie înțelese ca referindu-se la o ignoranță însoțită de absența neglijenței în căutarea cunoașterii: nu exista un motiv care să impună învățarea, nici nu le trecuse prin minte, iar ei nu se trufeau și nu se încăpățâneau și așa mai departe. Shaykhul a spus aceasta de mai multe ori, inclusiv în chestiuni de fiqh.

Dintre multele sale afirmații — prea numeroase pentru a fi cuprinse aici — se numără:

„Poate fi scuzat dacă nu i-a trecut deloc prin minte că această faptă este o încălcare și nu a avut lângă el vreun savant care să-l avertizeze. În această situație este scuzat. De aceea, opinia mai puternică este că, dacă cineva ar trăi în deșert, departe de orașe, și nu ar posti în Ramaḍān deoarece crede că postul nu este obligatoriu sau ar avea relații cu soția sa în timpul zilei de Ramaḍān crezând că acest lucru este permis, nu ar trebui să recupereze postul, deoarece era ignorant.

Una dintre condițiile răspunderii în Sharī'ah este ca legea să ajungă la persoana obligată, astfel încât aceasta să o cunoască. Concluzia este, așadar, omul este scuzat prin ignoranță, dar nu este scuzat pentru neglijența sa în căutarea adevărului.”¹⁸

17 Majmū' Fatāwā wa Rasā'il al-'Uthaymīn (2/127).

18 Liqā'at al-Bāb al-Maftūḥ (7/39). Vezi și: Al-Qawl al-Mufid (1/174) și Majmū' Fatāwā al-Shaykh (9/163).

În această situație, condiția de care depinde răspunderea nu s-a împlinit, și anume ajungerea dovezii.

Notă importantă

Nu pretindem că Shaykhul nostru era infailibil. El era om, asemenea tuturor celorlalți savanți ai Ummah-ului: putea greși și putea avea dreptate; din cuvintele lui se acceptă și se respinge. Iar Allah este Cel care călăuzește spre calea dreaptă.

Am scris aceste rânduri doar după insistențele studenților în căutarea cunoașterii. Deși nu îmi place să intru în chestiuni pe care fitnele le-au tras în toate direcțiile și cu care patimile s-au jucat, adevărul în această privință a devenit limpede. Allah cunoaște intenția din spatele acestui demers. El este Cel care călăuzește spre calea adevărului, El este Ocrotitorul nostru și ce minunat Ocrotitor este.

A spus și a scris-o robul sărac, aflat în nevoie de iertarea și mulțumirea Domnului său:

‘Abdullāh ibn Zayd ibn Ḥamad al-Musallam

Redactat în ziua a noua a lunii Shawwāl, anul 1442 după Hijrah Profetului ﷺ, asupra căruia fie cea mai aleasă rugăciune și cea mai deplină pace.

7 Referințe și surse

Notă: numerotarea referințelor și titlurile surselor au fost păstrate după ediția arabă furnizată de utilizator.

Despre scuza ignoranței

Clarificarea cuvintelor lui Ibn ‘Uthaymīn

Studiu care clarifică afirmațiile lui Ibn ‘Uthaymīn despre
scuza ignoranței, în contextul explicațiilor și citatelor
analizate de autor.

Autor: ‘Abd Allāh ibn Zayd al-Musallam

Traducere în limba română

Institutul Tawhid

INSTITUTUL TAWHID

tawhid.ro